

**ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA
z 10. marca 1993**

Vec C-111/91

**Komisia Európskych spoločenstiev
proti
Luxemburskému veľkovoľvodstvu**

(Príspevok pri narodení dieťaťa a dávka v materstve – Požiadavka na bydlisko – Platnosť)

1. *Voľný pohyb osôb – Sloboda usadiť sa – Pracovníci – Rovnaké zaobchádzanie – Sociálne výhody – Vyplácanie príspevku pri narodení dieťaťa a dávky v materstve podmienené požiadavkami na bydlisko na území príslušného členského štátu – Nepripustný – Zdôvodnenie na základe verejného zdravia – Žiadny*
(Zmluva o EHS, článok 52; nariadenie Rady č. 1612/68, článok 7 ods. 2)
2. *Sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov – Pravidlá Spoločenstva – Vecný rozsah pôsobnosti – Zahnuté dávky a vylúčené dávky – Rozlišovacie kritériá – Dávka v materstve poskytnutá na základe objektívnych a právne definovaných kritérií – Zahnutý – Nepríspevková dávka – Právne nedôležitý – Doby bydliska dosiahnuté v inom členskom štáte, ktoré je potrebné zohľadniť*
(Nariadenie Rady č. 1408/71, článok 4 ods. 1 písm. a), článok 4 ods. 2 a článok 18 ods. 1)

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA z 10. marca 1993

(Jazyk konania: francúzština)

vo veci C-111/91,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: Maria Patakia, Legal Adviser (právna poradkyňa), splnomocnená zástupkyňa, ktorá si zvolila adresu na doručovanie: Luxemburg, kancelária Robert Hayder člen jej právnej sekcie, Wagner Centre, Kirchberg,

žalobca,

proti

Luxemburskému veľkovojuvodstvu, v zastúpení: Georges Schroeder, Director of the General Inspectorate of Social Security (riaditeľ Generálneho inšpektorátu sociálneho zabezpečenia), splnomocnený zástupca, za právnej pomoci: Louis Schiltz, advokát advokátskej komory v Luxemburgu, ktorý si zvolil adresu na doručovanie: kancelária Louis Schiltz, 2 rue du Fort Rheinsheim,

žalovaný,

predmetom ktorej je návrh na vyhlásenie, že Luxemburské veľkovojuvodstvo stanovením požiadaviek na bydlisko pre poskytnutie príspevku pri narodení dieťaťa a dávky v materstve nespĺnilo svoje záväzky podľa článku 7 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 2), podľa článku 18 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, na samostatné zárobkovo činné osoby a na ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, ako je kodifikované nariadením Rady (EHS) č. 2001/83 z 2. júna 1983 (Ú. v. ES L 230, s. 6) a podľa článku 52 Zmluvy o EHS,

SÚDNY DVOR

v zložení: predseda prvej a piatej komory: G.C. Rodríguez Iglesias, zástupca predsedu, predsedovia komôr: M. Zuleeg a J.L. Murray, sudcovia: G.F. Mancini, R. Joliet, F.A. Schockweiler, J.C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse a D.A.O. Edward,

generálny advokát: F.G. Jacobs,
tajomník: H. von Holstein, zástupca tajomníka,

so zreteľom na správu pre pojednávanie,

po vypočutí ústnych pripomienok účastníkov konania na pojednávaní 17. novembra 1992,

po vypočutí stanoviska generálneho advokáta na pojednávaní 16. decembra 1992,

vyhlásil tento

Rozsudok

¹ Doručením žiadosti do kancelárie Súdneho dvora 12. apríla 1991 podala Komisia Európskych spoločenstiev žalobu podľa článku 169 Zmluvy o EHS s návrhom na vyhlásenie, že Luxemburské veľkovojuvodstvo stanovením požiadaviek na bydlisko pre poskytnutie príspevku pri narodení dieťaťa a dávky v materstve nespĺnilo svoje záväzky podľa článku 7 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov

v rámci Spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 2), podľa článku 18 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, na samostatné zárobkovo činné osoby a na ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, ako je kodifikované nariadením Rady (EHS) č. 2001/83 z 2. júna 1983 (Ú. v. ES L 230, s. 6) a podľa článku 52 Zmluvy o EHS.

- 2 Komisia napáda luxemburské právne predpisy z toho dôvodu, že podmieňuje vyplácanie príspevku pri narodení dieťaťa a dávky v materstve požiadavkami na bydlisko, ktoré sú diskriminujúce voči rôznym kategóriám osôb v Luxemburskom veľkovevodstve, ktoré majú právo na voľný pohyb.
- 3 Príspevok pri narodení dieťaťa je rozdelený na tri splátky, a to na príspevok pred narodením, samotný príspevok pri narodení a príspevok po narodení, aj keď Komisia napáda len podmienky poskytnutia prvých dvoch splátok. Prvá splátka sa vyplatí po tom, ako budúca matka absolvovala posledné z lekárskeho vyšetrení, ktoré vyžadujú právne predpisy. Podmienkou pre toto vyplatenie je, aby budúca matka mala „úradné bydlisko“ v Luxemburskom veľkovevodstve počas jedného roku pred narodením dieťaťa, a aby navštívila všetky lekárske vyšetrenia, ktoré vyžadujú právne predpisy. Druhá splátka príspevku pri narodení dieťaťa sa vyplatí po narodení dieťaťa, ale len ak sú splnené tri podmienky: dieťa sa muselo narodiť na luxemburskom území (alebo na cudzom území, pokiaľ bola matka z rozumných dôvodov mimo luxemburského územia), jeden z rodičov musel mať v čase narodenia dieťaťa jeden rok úradné bydlisko vo veľkovevodstve a matka musela absolvovať vyšetrenie po narodení dieťaťa.
- 4 Dávka v materstve sa vypláca každej žene, ktorá je tehotná alebo porodila, za predpokladu, že buď ona mala úradné bydlisko vo veľkovevodstve po celý rok, ktorý predchádzal začiatku jej nároku, alebo jej manžel mal bydlisko vo veľkovevodstve počas troch rokov, ktoré predchádzali začiatku tohto nároku. Príspevok sa vypláca na žiadosť maximálne počas šiestnástich týždňov, od ôsmeho týždňa pred predpokladaným termínom pôrodu, ktorý sa dá preukázať zdravotným potvrdením.
- 5 Úplnejší opis skutkového stavu tejto veci, sporného právneho návrhu, priebehu konania a predložených materiálov a pripomienok účastníkov konania, ktoré sú uvedené alebo prejednávané v ďalších častiach len ak je to potrebné pre odôvodnenie Súdneho dvora, je uvedený v správe pre pojednávanie.

Príspevok pri narodení dieťaťa

- 6 Ako sa účastníci konania zhodli, príspevok pri narodení dieťaťa je sociálnou výhodou v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68. Migrujúci pracovníci musia preto na základe tohto článku poberať tento príspevok rovnakým spôsobom ako domáci pracovníci.
- 7 Luxemburská vláda tvrdí, že po prvé, sporná požiadavka na bydlisko nie je diskriminujúca, pretože je stanovená rovnako pre luxemburských štátnych príslušníkov ako pre štátnych príslušníkov ostatných členských štátov.
- 8 Toto tvrdenie nie je možné prijať.
- 9 Pravidlá rovnakého zaobchádzania ustanovené v Zmluve aj v článku 7 nariadenia č. 1612/68 zakazujú nielen zjavnú diskrimináciu z dôvodu štátnej príslušnosti, ale aj všetky skryté formy diskriminácie, ktoré pri uplatnení iných kritérií diferenciácie vedú v skutočnosti k rovnakému výsledku (rozsudok z 12. februára 1974 Sotgiu, 152/73, Zb. rozh. ESD s. 153, bod 11).
- 10 Vzťahuje sa to na požiadavku, aby matka mala bydlisko na území veľkovevodstva počas jedného roku pred narodením dieťaťa, pretože túto požiadavku v skutočnosti ľahšie splnia luxemburskí štátni príslušníci než štátni príslušníci ostatných členských štátov (v tomto ohľade pozri rozsudok zo 17. novembra 1992, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-279/89, Zb. rozh. ESD s. I-5785, bod 42).

- ¹¹ Po druhé, luxemburská vláda tvrdí, že sporná požiadavka na bydlisko je objektívne zdôvodnená na základe verejného zdravia, pretože je v súlade s pravidlami, ktoré podmieňujú vyplácanie príspevku pri narodení dieťaťa absolvovaním niekoľkých zdravotných vyšetrení.
- ¹² Toto zdôvodnenie nie je možné prijať. V okolnostiach tejto veci nie je požiadavka na predchádzajúce bydlisko vo veľkovejvodstve ani potrebná ani vhodná pre dosiahnutie cieľa verejného zdravia, o ktorý sa snaží. Zatiaľ čo povinnosť absolvovať určité zdravotné vyšetrenia vo veľkovejvodstve je skutočne vhodná vzhľadom na tento cieľ, je neprimerané nezohľadňovať zdravotné vyšetrenia, ktoré mohli byť vykonané v iných členských štátoch.
- ¹³ Okrem toho je toto tvrdenie luxemburskej vlády irelevantné, pokiaľ ide o druhú splátku príspevku pri narodení dieťaťa, pretože po prvé, požiadavku na bydlisko vzhľadom na túto splátku môže splniť aj otec dieťaťa a, po druhé, povinné vyšetrenie matky po narodení dieťaťa nemá žiadnu súvislosť s požiadavkou na bydlisko pred narodením.
- ¹⁴ Tvrdenie luxemburskej vlády týkajúce sa potreby zabezpečiť, aby sa všetky zdravotné vyšetrenia konali pod dohľadom jedného lekára, nie je možné prijať. Na tomto mieste treba zdôrazniť, že luxemburské právne predpisy žiadnym spôsobom nevyžadujú, aby sa povinné zdravotné vyšetrenia konali pod dohľadom toho istého lekára.
- ¹⁵ Z tohto dôvodu vyplýva, že sporná požiadavka na bydlisko nie je zdôvodnená cieľom ochrany verejného zdravia a preto je nezlučiteľná s článkom 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68.
- ¹⁶ Stanovenie takejto diskriminujúcej požiadavky prispieva aj k porušovaniu článku 52 Zmluvy.
- ¹⁷ Článok 52 poskytuje štátnym príslušníkom jedného členského štátu, ktorí chcú vykonávať činnosti ako samostatné zárobkovo činné osoby v inom členskom štáte výhodu rovnakého zaobchádzania ako k vlastným štátnym príslušníkom hostiteľského štátu a zakazuje akúkoľvek diskrimináciu založenú na štátnej príslušnosti, ktorá bráni začatiu alebo vykonávaniu týchto činností. Tento zákaz sa vzťahuje nielen na osobitné pravidlá vykonávania zamestnaneckých činností, ale, ako vyplýva zo Všeobecného programu pre zrušenie obmedzení slobody usadiť sa (Ú. v. ES, 1962 L 002, s. 36), aj na akékoľvek opatrenie, ktoré podľa ktoréhokoľvek ustanovenia určeného zákonom, nariadením alebo administratívnym konaním v niektorom členskom štáte, alebo v dôsledku uplatnenia tohto ustanovenia alebo administratívnych konaní bráni štátnym príslušníkom ostatných členských štátov vo vykonávaní ich činností ako samostatných zárobkovo činných osôb tým, že k nim pristupuje inak ako k štátnym príslušníkom príslušnej krajiny.
- ¹⁸ Z toho vyplýva, že stanovenie požiadaviek na bydlisko, ktoré sú, ako už bolo zistené, diskriminujúce, pokiaľ ide o vyplácanie príspevku pri narodení dieťaťa, predstavuje porušenie článku 52 Zmluvy.
- ¹⁹ Z tohto dôvodu musí byť žaloba Komisie pripustená, pokiaľ sa vzťahuje na príspevok pri narodení dieťaťa.

Dávka v materstve

- ²⁰ Otázka dávky v materstve musí byť preskúmaná vzhľadom na článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, na nariadenie č. 1408/71 a článok 52 Zmluvy. Ako zdôrazňuje generálny advokát Jacobs v bodoch 32 až 34 svojho stanoviska, tieto ustanovenia nemajú rovnaký rozsah pôsobnosti *ratione personae*.
- ²¹ V tejto súvislosti, pretože nariadenie č. 1612/68 má všeobecnú platnosť, pokiaľ ide o voľný pohyb pracovníkov, jeho článok 7 ods. 2 sa môže vzťahovať na sociálne výhody, ktoré súčasne patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia č. 1408/71.
- ²² Ako luxemburská vláda súhlasila na pojednávaní, dávka v materstve je sociálnou výhodou v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68. Migrujúci pracovníci musia z tohto dôvodu na základe tohto článku poberať túto dávku rovnako ako domáci pracovníci.

- 23 Tvrdenie obžalovanej vlády, že požiadavka na bydlisko nie je diskriminujúca, pretože je stanovená pre luxemburských štátnych príslušníkov rovnako ako pre štátnych príslušníkov ostatných členských štátov, musí byť zamietnuté z dôvodov uvedených v bodoch 9 a 10 tohto rozsudku.
- 24 Táto požiadavka je z tohto dôvodu nezlučiteľná s článkom 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68.
- 25 Podľa názoru Komisie je táto sporná požiadavka nezlučiteľná aj s článkom 18 ods. 1 nariadenia č. 1408/71.
- 26 Podľa tohto ustanovenia príslušný orgán členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie alebo znovunadobudnutie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo bydliska, musí v potrebnom rozsahu zohľadniť doby poistenia, zamestnania alebo bydliska dosiahnuté na základe právnych predpisov ktoréhokoľvek iného členského štátu, akoby to boli doby dosiahnuté na základe právnych predpisov, ktoré spravuje.
- 27 Luxemburská vláda však tvrdí, že dávka v materstve bola v čase, keď uplynula lehota pre dosiahnutie súladu so zdôvodňovaným stanoviskom mimo vecného rozsahu pôsobnosti nariadenia č. 1408/71. Uznáva, že toto nariadenie sa nemohlo vzťahovať na túto dávku, až kým nebolo zmenené a doplnené nariadením Rady (EHS) č. 1247/92 z 30. apríla 1992 (Ú. v. ES L 136, s. 1), ktoré nadobudlo účinnosť 1. júna 1992, pretože na základe tejto zmeny a doplnenia je luxemburská dávka v materstve v súčasnosti výslovne uvedená v novom znení.
- 28 Súdny dvor rozhodol, že rozdiel medzi dávkami vylúčenými z rozsahu pôsobnosti nariadenia č. 1408/71 a dávkami, ktoré do jeho rozsahu pôsobnosti patria, je v zásade založený na zložkách konkrétnej dávky, najmä na jej účeloch a podmienkach, za ktorých sa poskytuje, a nie na tom, či ju vnútroštátne právne predpisy označujú ako dávku sociálneho zabezpečenia (rozsudok zo 16. júla 1992 Hughes, C-78/91, Zb. rozh. ESD s. I-4839, bod 14).
- 29 Súdny dvor často konštatoval, že dávku je možné považovať za dávku sociálneho zabezpečenia, pokiaľ sa bez akéhokoľvek individuálneho a ľubovoľného zhodnotenia osobných potrieb poskytuje príjmom na základe právne definovaného postavenia a za predpokladu, že sa týka jedného z rizík výslovne uvedených v článku 4 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 (pozri najmä rozsudok Hughes, bod 15; rozsudok z 20. júna 1991, Newton, C-356/89, Zb. rozh. ESD s. I-3017, rozsudok z 24. februára 1987, Giletti a ostatní, spojené veci 379/85 až 381/85 a 93/86, Zb. rozh. ESD s. 955, bod 11 a rozsudok z 27. marca 1985 Hoeckx, 249/83, Zb. rozh. ESD s. 973, body 12 až 14).
- 30 Na tomto mieste by sa malo poznamenať, po prvé, že ustanovenia týkajúce sa spornej dávky v materstve priznávajú príjmom právne definovaný nárok bez akéhokoľvek individuálneho a ľubovoľného zhodnotenia osobných potrieb (pozri horeuvedený rozsudok Hughes) a po druhé, že dávky v materstve sú výslovne uvedené v článku 4 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71.
- 31 Tvrdenie luxemburskej vlády, že nariadenie č. 1408/71 sa nevzťahuje na nepríspevkové dávky, nie je možné prijať. Článok 4 ods. 2 tohto nariadenia výslovne ustanovuje, že toto nariadenie sa vzťahuje na nepríspevkové systémy.
- 32 Z toho vyplýva, že nariadenie č. 1408/71, najmä jeho článok 18, sa vzťahovalo na dávku v materstve ešte pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 1247/92. Veľkovojsvodstvo bolo z tohto dôvodu povinné zohľadniť doby bydliska dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, akoby to boli doby dosiahnuté podľa luxemburských právnych predpisov.
- 33 Nakoniec by sa malo z dôvodov uvedených v bodoch 17 a 18 tohto rozsudku poznamenať, že požiadavka na bydlisko stanovená v právnych predpisoch, ktoré napadla Komisia, porušuje aj článok 52 Zmluvy.
- 34 Z vyššie uvedeného vyplýva, že návrh musí byť pripustený vo svojej celistvosti a z tohto dôvodu musí byť rozhodnuté, že Luxemburské veľkovojsvodstvo stanovením požiadaviek na

bydlisko pre poskytnutie príspevku pri narodení dieťaťa a dávky v materstve nespĺnilo svoje záväzky podľa článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, článku 18 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 a článku 52 Zmluvy o EHS.

K trovám konania

³⁵ Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku sa neúspešnému účastníkovi konania nariaďuje, aby zaplatil trovy. Pretože Luxemburské veľkovoľvodstvo bolo neúspešné, musí sa mu nariaďiť, aby tieto trovy zaplatilo.

Z týchto dôvodov

SÚDNY DVOR

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Vyhlasuje, že Luxemburské veľkovoľvodstvo stanovením požiadaviek na bydlisko pre poskytnutie príspevku pri narodení dieťaťa a dávky v materstve nespĺnilo svoje záväzky podľa článku 7 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Spoločenstva, článku 18 ods. 1 nariadenia Rady č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, na samostatné zárobkovo činné osoby a na ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, ako je kodifikované nariadením Rady (EHS) č. 2001/83 z 2. júna 1983 a podľa článku 52 Zmluvy o EHS;**
- 2. Nariaďuje Luxemburskému veľkovoľvodstvu, aby zaplatilo trovy.**